In de gevoegde zaken 17-61:

Klöckner-Werke A.G.,

gevestigd te Duisburg,
wettelijk vertegenwoordigd door haar Raad van Beheer,
bijgestaan door mrs. Etzel, dr. E. Weber I, Grosshans,
dr. Striepen, dr. Altenburg, advocaten te Duisburg,
ten deze domicilie gekozen hebbende ten kantore van dr. A. Woopen, Rue du Fort Elisabeth 2, Luxemburg,

en 20-61:

Hoesch A.G.,

gevestigd te Dortmund,
vertegenwoordigd door haar Raad van Beheer,
bijgestaan door prof. dr. B. Aubin, hoogleraar aan de Universiteit te Saarbrücken,
ten deze domicilie gekozen hebbende te Luxemburg-Bertrange,
ten kantore van dr. W. von Simson, advocaat te Düsseldorf,

Verzoeksters

tegen

Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal,

vertegenwoordigd door mr. B. van der Esch, juridisch adviseur bij de Hoge Autoriteit, als gemachtigde,
bijgestaan door dr. W. Schneider, advocaat,
ten deze domicilie gekozen hebbende te haren kantore, Place de Metz 2, Luxemburg,

Verweerster

betreffende een beroep tot nietigverklaring van:

1. de beschikking van de Hoge Autoriteit van 14 juni 1961, op 30 juni 1961 betekend aan verzoekster Klöckner-Werke A.G. (zaak 17-61),
2. de beschikking van de Hoge Autoriteit van 5 juli 1961, op 25 juli 1961 betekend aan verzoekster Hoesch A.G. (zaak 20-61),

houdende afwijzing van verzoeken tot vrijstelling van de vereveningsheffing voor schroot,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt:

A. M. Donner, *President,*
O. Riese, *Kamerpresident,*
L. Delvaux, Ch. L. Hammes, A. Trabucchi *(Rechter-Rapporteur), Rechters,*
Advocaat-Generaal: M. Lagrange,
Griffier: A. Van Houtte,

het volgende

ARREST

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN

I – Conclusies van partijen

1. *IN DE ZAAK 17-61*

Overwegende dat verzoekster concludeert

– tot nietigverklaring van de haar op 30 juni 1961 betekende beschikking van de Hoge Autoriteit dd. 14 juni 1961, houdende afwijzing van haar verzoek tot vrijstelling van de vereveningsheffing voor schroot;

– tot veroordeling van verweerster in de kosten van het geding;

Overwegende dat verweerster concludeert tot niet-ontvankelijkverklaring, subsidiair verwerping van het ingestelde beroep, met alle rechtsgevolgen van dien, in het bijzonder ten aanzien van de kosten;

2. *IN DE ZAAK 20-61*

Overwegende dat verzoekster concludeert

– tot nietigverklaring van de haar op 25 juli 1961 betekende beschikking van de Hoge Autoriteit dd. 5 juli 1961;

– tot veroordeling van verweerster in de kosten van het geding, zelfs indien verzoekster in het ongelijk zou worden gesteld;

Overwegende dat verweerster concludeert tot niet-ontvankelijkverklaring, subsidiair verwerping van het ingestelde beroep, met alle rechtsgevolgen van dien, in het bijzonder ten aanzien van de kosten;

II – Overzicht van de feiten

Overwegende dat de feiten, die aan het onderhavige geding ten grondslag liggen, als volgt kunnen worden samengevat:

1. Bij de beschikkingen 22-54, 14-55, 2-57 en 16-58 had de Hoge Autoriteit een verplichte vereveningsinstelling opgericht, teneinde te verhinderen dat de schrootprijzen in de Gemeenschap zich zouden aanpassen aan de hogere prijzen van het uit derde landen ingevoerde schroot. Met de uitvoering van de prijsverevening waren het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers (G.B.S.V.) en het Vereveningsfonds voor ingevoerd schroot (Fonds) belast.

Op grond van deze instelling waren de in artikel 80 van het E.G.K.S.-Verdrag genoemde ondernemingen tot betaling van de vereiste bijdragen verplicht; de hoogte van de bijdragen werd berekend aan de hand van de hoeveelheid „aankoopschroot" die de afzonderlijke ondernemingen in de loop van een bepaald tijdvak verbruikten, terwijl het verbruik van „eigen omloopschroot" niet aan de heffing was onderworpen (beschikking 2-57, artikelen 3 en 4).

2. Tijdens het bestaan van de vereveningsinstelling waren verzoeksters als moedermaatschappijen belast met het beheer van verschillende fabrieken, die de hoedanigheid hadden van dochterondernemingen.

Vóór de toepassing van de door de Geallieerden afgekondigde deconcentratiemaatregelen vormden deze fabrieken juridisch afhankelijke afdelingen van Klöckner-Werke A.G. en Hoesch A.G. Na hun omzetting in juridisch zelfstandige vennootschappen namen verzoeksters er voor 100% in deel. Op grond van de Duitse wet van 12 november 1956 werden later, in het jaar 1959, de dochterondernemingen door beide verzoeksters weer in een enkele rechtspersoon verenigd onder haar eigen naam.

3. Inmiddels hadden verzoeksters het begrip „eigen omloopschroot" uitgelegd als „schroot dat niet door koop was verkregen" en dientengevolge al het van haar dochterondernemingen afkomstige schroot geboekt als „eigen omloopschroot".

In de zaak 23-58 hadden verzoeksters in de onderhavige procedure te zamen met andere, op dezelfde wijze samengestelde ondernemingen de brief van de Hoge Autoriteit van 18 december 1957 (Publikatieblad van de E.G.K.S. dd. 1 februari 1958) bestreden; in antwoord op een vraag van het G.B.S.V., of concernschroot al dan niet als „eigen omloopschroot" diende te worden beschouwd, bevestigde de Hoge Autoriteit in deze brief, dat naar de heersende opvatting het begrip „eigen omloopschroot" op het rechtsbegrip „eigendom" berustte. Het Hof verklaarde deze vordering niet-ontvankelijk, daar de bestreden brief geen beschikking vormde in de zin van het Verdrag.

4. In haar brief aan het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers te Brussel van 15 april 1958 stelde verzoekster Klöckner-Werke A.G. zich op het standpunt, dat zij te zamen met haar dochterondernemingen een economische eenheid vormde, binnen welke geen sprake was van marktoperaties en derhalve ook niet van „aankoop" van schroot.

Subsidiair verzocht zij om een beschikking over de vrijstelling van de vereveningsheffing.

Bij beschikking van 14 juni 1961, waartegen zich het beroep 17-61 richt, wees de Hoge Autoriteit dit verzoek af.

In haar brieven van 17 maart 1958 en 24 september 1959 aan de Hoge Autoriteit stelde verzoekster Hoesch-Werke A.G. zich op het standpunt, dat het schroot dat tussen haar dochterondernemingen werd uitgewisseld „eigen omloopschroot" was van de dochteronderneming Hoesch-Westfalenhütte, bij wie het werd verbruikt, en derhalve niet aan de vereveningsheffing was onderworpen. Subsidiair verzocht zij om een beschikking over de vrijstelling van de vereveningsheffing. Ook door Mannesmann A.G. werd bij brief van 11 juni 1958 aan het G.B.S.V. een soortgelijk verzoek gedaan uit naam van Hoesch-Werke A.G.

Bij beschikking van 5 juli 1961, waartegen zich het beroep 20-61 richt, wees de Hoge Autoriteit dit verzoek af.

III – Middelen en argumenten van partijen

Overwegende dat de middelen en argumenten van partijen als volgt kunnen worden samengevat:

A – *TEN AANZIEN VAN DE ONTVANKELIJKHEID*

De ontvankelijkheid van de beide beroepen is niet uitdrukkelijk bestreden.

B – *TEN PRINCIPALE*

Tegen de door haar bestreden individuele beschikking voert *verzoekster in de zaak 17-61* de middelen schending van uitvoeringsvoorschriften van het Verdrag en détournement de pouvoir aan. Subsidiair bestrijdt zij de basisbeschikkingen met de exceptie van onwettigheid wegens schending van het Verdrag.

Verzoekster in de zaak 20-61 beroept zich op schending van het Verdrag of van een van de uitvoeringsvoorschriften van het Verdrag. Subsidiair bestrijdt zij de basisbeschikkingen met de exceptie van onwettigheid wegens schending van wezenlijke vormvoorschriften en wegens onbevoegdheid.

1. *Schending van het Verdrag of van de uitvoeringsvoorschriften van het Verdrag*

In beide zaken zijn *verzoeksters* van mening, dat de bestreden beschikking in strijd is met de algemene beschikkingen 22-54, 14-55, 2-57 en 16-58 van de Hoge Autoriteit. Volgens de tekst van deze beschikkingen mag de heffing alleen over aankoopschroot worden geheven. Verzoeksters zijn daarom van mening, dat het schroot dat tussen haar vroegere dochterondernemingen werd uitgewisseld niet als aankoopschroot in de zin van de genoemde beschikkingen mag worden beschouwd.

a) De opvatting van verzoekster Klöckner-Werke A.G. omtrent het concern als onderneming

Ter ondersteuning van haar opvatting stelt *verzoekster in de zaak 17-61*, dat zij in het litigieuze tijdvak als moederonderneming met de dochterondernemingen één enkele onderneming vormde in de zin van het Verdrag. In dit verband wijst verzoekster er op, dat het gehele financiële beheer, de financiering van de voorraden en van de afzet van alle dochterondernemingen, de taak was van de moederonderneming. Het investeringsbeleid voor de dochterondernemingen was bij haar geconcentreerd. Dienovereenkomstig vond de produktie in de verschillende fabrieken uitsluitend volgens haar aanwijzingen plaats. De behandeling van alle belangrijke en prin-

cipiële aangelegenheden betreffende in- en verkoop, reclame, juridische en fiscale vragen enz. berustte bij de administratie van de moederonderneming. Tussen de administratieve organen van de dochteronderneming bestonden nauwe persoonlijke betrekkingen. Ten slotte trad de ondergeschiktheid van de dochterondernemingen ten opzichte van de moederonderneming naar buiten aan het licht door een uniform fabrieksmerk en doordat jaarlijks een geconsolideerde balans, een geconsolideerde verlies- en winstrekening, alsmede een gemeenschappelijk handelsverslag van de administratieve organen van de moederonderneming en van alle dochterondernemingen werden opgesteld. Verzoekster beroept zich voorts op de tussen de moederonderneming en de dochterondernemingen gesloten contracten, ingevolge welke winst en verlies uitsluitend voor rekening van de moedermaatschappij kwamen en op het feit, dat de Duitse belastingdienst verzoekster en haar dochterondernemingen op grond van deze contracten bij de aanslag in de vennootschaps-, nijverheids- en omzetbelasting als één enkele onderneming beschouwde.

Deze opvatting wordt nog bevestigd door de statuten van 3 december 1954, in het bijzonder door paragraaf 2, lid 1, waarin het doel van de onderneming is omschreven.

De Hoge Autoriteit heeft zelf Klöckner-Werke A.G. en haar dochterondernemingen steeds als één onderneming beschouwd. Dit blijkt in het bijzonder daaruit, dat de opgaven betreffende de algemene heffing en betreffende de investeringen door de moederonderneming voor het gehele bedrijf werden verstrekt. Verzoekster stelt dat, indien zij bij overmaking van gelden aan verweerster de overgemaakte bedragen voor de verschillende dochterondernemingen heeft gesplitst aan de hand van een nummeringssysteem, het hierbij slechts een boekhoudkundige splitsing betrof, zonder dat ook maar enigszins werd gezinspeeld op een vertegenwoordigingsverhouding. Verzoekster beroept zich ook op de tot haar gerichte brief van de Hoge Autoriteit dd. 19 december 1956, waarin deze uitdrukkelijk verwijst naar de beschikking 27-55 van 20 juli 1955 „met betrekking tot door de ondernemingen ter zake van hun investeringen te verstrekken inlichtingen". Voorts hadden in de zaak 23-58 noch het Hof noch de Hoge Autoriteit bezwaar gemaakt tegen haar bevoegdheid

in rechte op te treden; dit betekent, dat haar stilzwijgend de hoedanigheid van onderneming in de zin van het Verdrag is toegekend.

Uitgaande van de genoemde houding van de Hoge Autoriteit voert verzoekster voorts aan dat, ook indien men niet van oordeel zou zijn, dat zij in het bedoelde tijdvak met haar fabrieken één enkele onderneming heeft gevormd, zij toch zo moet worden behandeld, daar het niet aangaat dat de Hoge Autoriteit een standpunt inneemt, dat met haar vroegere houding in strijd is („venire contra factum proprium").

Naar de mening van verzoekster zijn ook de beginselen die het Hof in de zaken 32 en 33-58, 42-58 en 42 en 49-59 heeft ontwikkeld niet in strijd met haar standpunt, daar deze het bijzondere geval van verzoekster niet raken. Het begrip onderneming kan overigens niet met het begrip natuurlijke of rechtspersoon worden geïdentificeerd, daar ook een „Personalgesellschaft", die noch het één noch het ander is, een „onderneming" is. Bij de definitie van het begrip onderneming mag men zich derhalve niet beperken tot formele juridische overwegingen, doch moet ook een economische beschouwingswijze worden gevolgd. Zou de stelling van verweerster, dat niet de moeder-, doch alleen de juridisch zelfstandige dochterondernemingen ondernemingen zijn in de zin van het Verdrag, worden gevolgd, dan zou overigens iedere willekeurige concentratie tussen twee moederondernemingen als geoorloofd moeten worden beschouwd. Verzoekster beroept zich op de rechtsliteratuur en op de Duitse wetgeving (met name op paragraaf 22, lid 5, van het Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen) om aan te tonen dat niet alleen de juridisch zelfstandige onderneming, doch ook het concern zelf, voor zover dit een economische eenheid vormt, als een onderneming moet worden beschouwd. Voorts voert zij aan, dat het complex Klöckner-Werke A.G. in binnen- en buitenland in het maatschappelijk verkeer steeds als één enkele onderneming is beschouwd.

b) De opvatting van verzoekster Hoesch A.G. omtrent de moedermaatschappij als onderneming

Verzoekster in de zaak 20-61 verdedigt de opvatting, dat ten tijde van de vereveningsinstelling niet haar dochterondernemingen,

doch alleen zijzelf de hoedanigheid van onderneming bezat; zij alleen voldeed namelijk aan de kenmerken van een onderneming in de zin van het Verdrag: met name berustte de beslissing over de produktiemiddelen, de produktieprogramma's, de grondstoffenbevoorrading en de verdeling en het gebruik van de winsten bij haar, terwijl de dochterondernemingen zelfs met betrekking tot de produktie geen eigen wil bezaten.

De continuïteit van de produktievoorwaarden ten opzichte van de toestand in de periode voordat de verschillende fabrieken van Hoesch A.G. in afzonderlijke dochterondernemingen uiteen vielen werd gewaarborgd door concerncontracten (Organverträge), die door bijzondere richtlijnen waren aangevuld.

Overigens berustte het risico bij de moederonderneming. Daarbij dient ervan te worden uitgegaan, dat zij zelf zich bezig hield met de produktie van kolen en staal. Zij produceerde dus schroot, dat zij tevens verbruikte. Evenals verzoekster Klöckner beroept zij zich op de Duitse doctrine en wetgeving om aan te tonen, dat het concern zelf als onderneming moet worden beschouwd.

Verzoekster beroept zich voorts, evenals Klöckner, behalve op het arrest van het Hof in de zaak 23-58 nog op de vroegere houding van de Hoge Autoriteit. Uit deze houding vloeit voort, dat de Hoge Autoriteit Hoesch A.G. steeds als een „onderneming" heeft beschouwd. Verzoekster meent dat ook indien het Hof haar niet als een onderneming in de zin van het Verdrag zou willen beschouwen, de bestreden beschikking toch behoort te worden nietigverklaard, daar zij niet verenigbaar is met de vroegere houding van de Hoge Autoriteit. Tengevolge van de handelwijze van de Hoge Autoriteit is haar de mogelijkheid ontnomen, door in een vroeger stadium haar juridische structuur te wijzigen, tijdig de daaruit voortvloeiende nadelen te verhelpen. De Hoge Autoriteit heeft daardoor gehandeld in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur.

Verzoekster ontkent, dat de door verweerster geciteerde brief van 17 januari 1957 met haar opvatting in strijd is: Met de opmerking dat zij zich niet bezighoudt met de produktie had zij slechts het oog

op de rechtstreekse produktie, daar juist die in handen was van de dochterondernemingen. Verzoekster stelt dat zij overigens haar standpunt, dat de moedermaatschappij onderneming is, op niet mis te verstane wijze tot uitdrukking heeft gebracht in haar brief aan het G.B.S.V. van 17 maart 1958. Voorts bestrijdt zij de bewering van verweerster, dat de dochterondernemingen over een „aanzienlijke mate van autonomie" beschikten. Zij wijst hiertoe op paragraaf 2, lid 1, van het concerncontract, dat de dochterondernemingen verplicht, „volgens de richtlijnen en aanwijzingen van de moedermaatschappij als haar lasthebbers te handelen". Punt IV van de richtlijnen betekent juist het tegendeel van hetgeen verweerster aanvoert. Door paragraaf 6 van het contract wordt het ondergeschikte karakter van de dochterondernemingen geenszins doorbroken, daar hun geen bijkomende bevoegdheden worden toegekend.

Verzoekster verdedigt voorts de opvatting, dat de arresten van het Hof over concernschroot er zich niet tegen verzetten, dat aan Hoesch voor de duur van de vereveningsinstelling de eigenschap van een producerende onderneming in de zin van het Verdrag wordt toegekend; deze arresten zouden namelijk betrekking hebben op concentraties van ondernemingen, die de kenmerken missen, op grond waarvan Hoesch het karakter van een onderneming heeft. Noch Breda noch Hoogovens zouden namelijk evenals de dochters van verzoekster als volledig afhankelijke dochterondernemingen onder leiding staan van een moederonderneming met eigen rechtspersoonlijkheid. Snupat was weliswaar een dochteronderneming van Renault, doch het eigenlijke doel van Renault is niet de produktie van staal, doch van automobielen.

c) De stellingen van verweerster

Verweerster werpt de beide verzoeksters in de eerste plaats tegen, dat in het licht van de rechtspraak van het Hof het begrip onderneming niet meer op de voorgrond staat voor de beantwoording van de vraag, welk schroot heffingplichtig is. Volgens de basisbeschikkingen over de schrootverevening heeft de heffingplicht principieel betrekking op het door de afzonderlijke schrootverbruikers gekochte schroot. Het Hof heeft reeds beslist dat ook schroot, dat

een juridisch zelfstandige onderneming die tot een concern behoort betrekt van een andere juridisch zelfstandige onderneming die tot hetzelfde concern behoort, aankoopschroot en derhalve heffingplichtig is.

Ondanks de concerncontracten beschikken de dochterondernemingen van verzoekster naar buiten en tegenover derden over een aanzienlijke mate van autonomie; immers hun commerciële afdelingen zijn blijven bestaan, ze handelen op eigen naam en zijn ook aansprakelijk voor alle verbintenissen welke de bedrijfsvoering met zich brengt. Voorts worden de leidende instanties van de dochterondernemingen ook dan niet uitgeschakeld, indien algemene vragen volgens gelijke beginselen worden behandeld of indien een bepaalde sector van het bedrijf uitsluitend in handen is van de moederonderneming. Naar de mening van verweerster is het algemeen bekend, dat de moederondernemingen zich in dergelijke gevallen ertoe plegen te beperken, de handelingen van haar dochterondernemingen door algemene richtlijnen te coördineren.

Het door verzoeksters voorgestane begrip onderneming voert overigens met het oog op de binnen de Gemeenschap in talloze variaties bestaande andere ondernemingsvormen tot onoplosbare moeilijkheden. Om een praktisch bruikbaar en rechtvaardig criterium te verkrijgen, moet de uiterlijke rechtsvorm als uitgangspunt dienen. Verweerster stelt dat zij dit beginsel steeds heeft gevolgd: in dit verband noemt zij onder meer het antwoord van het Gemeenschappelijk Bureau op een brief van de Groupement des Industries Sidérurgiques Luxembourgeoises van 26 april 1953, alsmede de in mei 1953 aan het regionale bureau verzonden vragenlijsten betreffende schroot; in beide brieven wordt uitdrukkelijk verwezen naar het criterium van de rechtspersoonlijkheid.

De tot dusverre door de Hoge Autoriteit gevolgde gedragslijn leidt niet tot conclusies die hiermede in strijd zijn.

Indien bij de schrootvereveningsheffing de moedermaatschappij de briefwisseling heeft gevoerd en geld heeft overgemaakt, dan geschiedde dit kennelijk voor rekening van de dochterondernemingen,

daar alleen deze werden getroffen. De opgaven over beoogde investeringen vertoonden geen eenvormig beeld; de Hoge Autoriteit heeft namelijk van geval tot geval een zuiver pragmatische handelwijze gevolgd, waaruit geen juridische conclusies mogen worden getrokken.

Met betrekking tot de dispensatie, die verzoeksters is verleend met het oog op de vorming van een concentratie, merkt verweerster op, dat volgens artikel 66 concentraties reeds dan de goedkeuring van de Hoge Autoriteit behoeven, indien slechts één van de deelnemende ondernemingen onder artikel 80 valt. Daarom zijn ook de ondernemingen buiten de E.G.K.S. verplicht, goedkeuring van de Hoge Autoriteit te vragen alvorens een E.G.K.S.-onderneming te verwerven. Indien voorts de Hoge Autoriteit geen bezwaar heeft gemaakt tegen de ontvankelijkheid van verzoeksters in de zaak 23-58, dan is dit niet omdat zij de betrokken moedermaatschappijen in deze zaak als ondernemingen in de zin van het Verdrag beschouwde, doch veeleer omdat zij de mening van de moederondernemingen met betrekking tot het probleem van de schrootverevening wenste te horen. Ook het Hof behoefde niet op dit aspect in te gaan, daar het beroep reeds op andere gronden niet-ontvankelijk was.

In het bijzondere deel van haar antwoord op het verzoekschrift van Hoesch ontkent verweerster, dat zij willekeurig het ene begrip onderneming door het andere zou hebben vervangen. De schrootbeschikkingen zijn namelijk voorafgegaan aan de dispensatie voor de concentratie, waarop verzoekster zich baseert. Uit deze beschikkingen blijkt duidelijk, dat de heffingplicht de afzonderlijke schrootverbruikende ondernemingen betrof.

Verweerster beroept zich op een brief van Hoesch aan de Hoge Autoriteit dd. 17 januari 1957, waarin deze verklaart dat zij als zuivere holding company zich niet met de produktie bezighoudt, zodat zij niet valt onder artikel 80 van het E.G.K.S.-Verdrag. Verweerster verwijst voorts naar de richtlijnen, in het bijzonder punt IV, bij het concerncontract van 26 september 1952. Hieruit blijkt, dat de taak van de moedermaatschappij zich beperkt tot vragen van overkoepelende aard en dat de verantwoording voor alle dagelijkse beslis-

singen betreffende het bedrijf bij de dochterondernemingen zelf bleef berusten. Ten slotte heeft de moedermaatschappij overeenkomstig paragraaf 6 van het concerncontract harerzijds bepaalde verplichtingen op zich genomen, die niet verenigbaar zijn met een onvoorwaardelijke ondergeschikte positie van de dochterondernemingen.

d) De uitlegging van de basisbeschikkingen

Verzoekster in de zaak 17-61 voert aan, dat men de beschikkingen 22-54 en 14-55 ten onrechte heeft willen zien in het licht van de formulering van de latere beschikkingen 2-57 en 16-58; alleen het omgekeerde is geoorloofd. Verzoekster stelt voorop, dat in de beide eerste beschikkingen alleen sprake is van aankoopschroot, doch dat het begrip „eigen omloopschroot" niet wordt genoemd. Voorts blijft het volgens haar voor alle beschikkingen van groot belang, dat ook volgens de beschikkingen 2-57 en 16-58 niet het schrootverbruik minus eigen omloopschroot, doch het aankoopschroot de grondslag van de berekening van de heffing vormde. Het is daarom onjuist, de vrijstelling van het eigen omloopschroot als uitzondering op de regel te beschouwen en dit begrip derhalve beperkend uit te leggen. Integendeel, als grondslag voor de berekening van de heffing moet het begrip aankoopschroot in het belang van de rechtszekerheid en van de materiële rechtvaardigheid beperkt worden uitgelegd. Het door verweerster aan bijlage II van het Verdrag ontleende tegenargument gaat niet op, daar deze bijlage slechts een regeling bevat voor een uitzonderlijk geval.

Naar de opvatting van verzoekster beoogde de Hoge Autoriteit met de basisbeschikkingen over de vrijwillige vereveningsinstelling – in overeenstemming met het doel van de instelling, de marktprijs voor schroot op een zo laag mogelijk peil te houden – alleen het op de markt gekochte schroot met de heffing te belasten.

Indien de Hoge Autoriteit na het in werking treden van de verplichte vereveningsinstelling het begrip aankoopschroot een andere betekenis had willen geven, dan had zij dit uitdrukkelijk moeten verklaren.

Verzoeksters in beide zaken zijn overigens van mening, dat het begrip „eigen omloopschroot" niet noodzakelijkerwijs aan het burgerrechtelijk begrip eigendom moet worden vastgeknoopt. Naar de opvatting van *verzoekster Hoesch* heeft het begrip eigen omloopschroot betrekking op het gehele gebied dat tot de planning en de directie van de onderneming behoort. Het door de eigendom bepaalde begrip eigen omloopschroot gaat wellicht op voor de gevallen van concernschroot, die door het Hof reeds zijn beslist, doch niet voor het geval dat een onderneming de uitvoerende werkzaamheden overdraagt aan afhankelijke dochterondernemingen. Verzoekster beroept zich op het beginsel, dat een vrijstelling geldt voor schroot, dat in de „produktiecyclus" van dezelfde onderneming opnieuw wordt verbruikt en waarbij dit dubbele verbruik tot verhoging van de opbrengst leidt. Het simpele criterium „concernschroot" is te oppervlakkig, daar het niet toelaat, rekening te houden met de dikwijls zeer grote verschillen in de functionele structuur der concerns. In het geval van Hoesch heeft deze economische structuur niets van het veranderlijke en willekeurige karakter, dat volgens het Hof de structuur van verzoekster in de zaken 32 en 33-58 kenmerkt.

Ter ondersteuning van deze bewering voert verzoekster een aantal argumenten van economische aard aan; deze hebben betrekking op de functionele en structurele vereisten der industriële concerns die – evenals verzoekster – in de staalsector werkzaam zijn op het gebied van produktie en verwerking. Verzoekster legt er in het bijzonder de nadruk op, dat de berekeningen in een dergelijke onderneming niet voor iedere produktietak worden gescheiden, doch geschieden volgens het stelsel van de „gemengde rekeningen", want produktietakken, die met alleen een staalfabriek niet rendabel zijn, kunnen in het stadium van de verwerking een opbrengst opleveren, tengevolge waarvan de produktie in zijn geheel lonend wordt.

Verzoekster Klöckner staat de opvatting voor, dat het er overigens voor de uitsluiting van het litigieuze schroot uit de categorie aankoopschroot niet op aan komt, of al dan niet een eigendomsovergang plaatsvindt: Het Duitse recht, dat op het grondgebied van de Bondsrepubliek bij uitsluiting van toepassing is voor de beoordeling

van zakenrechtelijke akten, maakt een scherp onderscheid tussen koop, een zuiver verbintenisrechtelijke handeling, en eigendomsovergang. Onder verwijzing naar het arrest van het Hof in de zaken 42 en 49-59, dat voor de aankoop een koopcontract of een soortgelijk contract verlangt, stelt verzoekster, dat in haar geval tussen het leverende en het ontvangende bedrijf geen contract bestond, doch dat zuiver feitelijke ruilhandelingen werden verricht. De geboekte bedragen dienden uitsluitend voor de berekening van de kostprijs en waren onafhankelijk van de marktprijzen.

Verweerster brengt hiertegen in, dat de vrijstelling van het eigen omloopschroot van begin af aan door alle betrokkenen als een uitzondering is beschouwd, zoals ook reeds in bijlage II bij het Verdrag het geval is.

Volgens de beginselen van de beslissing van het Hof in de gevoegde zaken 42 en 49-59 is ook dan sprake van aankoop in de zin van de vereveningsvoorschriften, indien het staalbedrijf de schrootleverancier een kredietnota geeft, die slechts dient voor de vaststelling der produktiekosten.

Tegenover de door verzoekster Klöckner verdedigde opvatting omtrent het begrip aankoopschroot wijst verweerster op het arrest van het Hof in de zaken 32 en 33-58, waarin het Hof heeft geweigerd, het begrip aankoopschroot te beperken tot schroot dat op de markt wordt gekocht.

De bewering van verzoekster, dat ten tijde van het bestaan van het vrijwillige vereveningsfonds de heffing alleen werd gelegd op het op de markt gekochte schroot, wordt weerlegd door hetgeen is gesteld in tweede Algemeen Verslag over de werkzaamheden van de Gemeenschap (blz. 113). Daar wordt gezegd, dat de vereveningsheffing ook rust op „een zekere hoeveelheid schroot, welke van de verbruikers zelve afkomstig is". Daarna is bij de instelling van het verplichte fonds uitdrukkelijk afgezien van het belasten van eigen omloopschroot; hierdoor wordt ten overvloede bewezen, dat de oprichters van de vereveningsinstelling niet nog verder wilden gaan door ook het concernschroot vrij te stellen.

Kort nadat in mei 1953 het G.B.S.V. aan de regionale bureaus een brief had geschreven met de mededeling, dat in de aankoop ook „de leveringen van bedrijven die niet tot dezelfde onderneming behoren" waren inbegrepen, heeft verzoekster clausules ingevoerd, waarbij een eigendomsvoorbehoud voor het schroot werd gemaakt. Dit feit wettigt de conclusie, dat verzoekster uitstekend op de hoogte was van de opvatting van het Gemeenschappelijke Bureau.

Waar de overgrote meerderheid van de ondernemingen in de Gemeenschap, zoals reeds in het jaar 1957 bleek, concernschroot als heffingplichtig beschouwde, bewijst dit eveneens, dat de toestand juridisch volkomen duidelijk was.

Voor het geval het Hof zich niet zou aansluiten bij haar opvatting omtrent de basisbeschikkingen, moet naar de mening van *verzoekster Klöckner* haar reeds bij brief van 15 april 1958 subsidiair ingediend verzoek tot verlening van een bijzondere vrijstelling worden toegewezen, daar „volgens zin en doel van de vereveningsinstelling op de Hoge Autoriteit de plicht rust, in krasse gevallen van benadeling een bijzondere vrijstelling te verlenen".

In dit verband beroept verzoekster zich op het in de zaken 32, 33 en 42-58 door het Hof bekrachtigde beginsel van de materiële rechtvaardigheid. Het Hof heeft voorts in de zaak 14-59 het formele criterium van de „rechtsstructuur" verworpen en in zijn arrest in de gevoegde zaken 14, 16, 17, 20, 24, 26, 27-60 en 1-61 boven het beginsel van de rechtszekerheid de voorrang gegeven aan het beginsel dat de verdeling der lasten zo rechtvaardig mogelijk dient te geschieden. Verzoekster wijst op het Duitse belastingrecht, waar in gevallen, waarin een formele wetstoepassing in strijd is met de materiële rechtvaardigheid, op gronden van billijkheid kwijtschelding van belasting wordt verleend.

Naar de mening van verzoekster verzetten deze beginselen zich ertegen, de vraag van de belasting van het litigieuze schroot aan de hand van formeel-juridische criteria te beslissen.

Het verwijt van een petitio principii is ongegrond, daar verzoekster zich op bepaalde feiten baseert om daaruit af te leiden dat zij is benadeeld en dan te verklaren, dat haar op grond van deze krasse benadeling een bijzondere vrijstelling moet worden verleend.

Verweerster bestrijdt de opvatting, dat het Hof in de zaak 14-59 het criterium van de juridische structuur van een onderneming in zijn algemeenheid heeft verworpen. Dit arrest betrof slechts een heel bijzonder geval, en daarom is het genoemde beginsel in het onderhavige rechtsgeding niet van toepassing: de te beslissen vraag is hier van geheel andere aard. Ook het beroep op het arrest in de gevoegde zaken 14, 16, 17, 20, 24, 26, 27-60 en 1-61 faalt. Verweerster verwijt verzoekster Klöckner voorts een petitio principii: zij beweert zonder enig bewijsaanbod, dat zij is benadeeld. Bovendien vergist verzoekster zich, indien zij meent dat de Hoge Autoriteit verplicht is, in krasse gevallen van benadeling de betroffen ondernemingen een vrijstelling te verlenen; dit is in strijd met de overweging van het Hof in de gevoegde zaken 42 en 49-59, dat „de bevoegdheid tot het toekennen van afwijkingen niet mag worden vermoed".

Ten slotte is kwijtschelding van belasting op billijkheidsgronden volgens Duits belastingrecht in een bedrijf slechts geoorloofd, indien zulks gerechtvaardigd is doordat het economische bestaan van het bedrijf in gevaar verkeert; dit geldt niet voor het geval van verzoeksters.

e) De grief discriminatie

In beide zaken zijn *verzoeksters* van mening dat, daar hun juridische structuur tijdens de duur van de vereveningsinstelling een zuiver toevallig karakter droeg, dit niet tot gevolg mag hebben dat zij in een ongunstige positie worden geplaatst ten opzichte van concurrerende ondernemingen, die economisch op dezelfde wijze zijn georganiseerd, doch de juridische structuur hebben van één enkele, alle verschillende bedrijfstakken omvattende rechtspersoon.

Verzoekster Hoesch herinnert er in dit verband aan, dat volgens het arrest van het Hof in de zaak 8-57 verschillende wijzen van

behandeling slechts zijn gerechtvaardigd, indien de betrokkenen niet in dezelfde omstandigheden verkeren.

Beide *verzoeksters* zijn van mening, dat de genoemde verschillende wijze van behandeling ten opzichte van hun concurrenten bovendien in tegenspraak is met het door het Hof aanvaarde beginsel, dat iedere ingreep van de Hoge Autoriteit, waardoor het verschil in de produktiekosten belangrijk kan worden vergroot, zonder dat daar een wijziging van de produktiviteit tegenover staat, waardoor derhalve een merkbare verstoring van het evenwicht in de concurrentieposities van de betrokken ondernemingen kan worden veroorzaakt, principieel als discriminatoir en bijgevolg strijdig met het Verdrag moet worden beschouwd.

Verzoekster Klöckner merkt hierbij op, dat voor iedere ton schroot die in haar bedrijven afvalt en opnieuw wordt gebruikt een heffing moet worden betaald, die gemiddeld DM. 35 bedraagt, doch zelfs tot DM. 60 kan oplopen. Daardoor ontstaat ongetwijfeld een verstoring van de concurrentie tussen haar en de ondernemingen, die slechts wegens een van economisch en praktisch standpunt bezien onbelangrijk formeel onderscheid van de bijdrageplicht zijn vrijgesteld.

Deze discriminatie is des te onbillijker, omdat verzoeksters in de keuze van haar rechtsvorm niet vrij waren; deze rechtsvorm is te wijten aan een ingreep van hogerhand, waarvan de gevolgen eerst in het jaar 1959 ongedaan konden worden gemaakt.

Verzoekster Hoesch bestrijdt de exceptie van niet-ontvankelijkheid, die verweerster tegen de grief discriminatie heeft aangevoerd. Zij stelt dat, ook indien de moedermaatschappij niet als onderneming kan worden aangemerkt, „logisch uit het gehele ten processe gestelde" blijkt, dat dan de schrootverbruikende dochteronderneming (Westfalenhütte) dient te worden beschouwd als de onderneming die slachtoffer is van discriminatie. Overigens moet volgens het Verdrag de discriminatie ook dan als een „objectieve nietigheidsgrond" worden beschouwd, indien op dit middel beroep wordt gedaan door een partij, die zelf niet slachtoffer van discriminatie is.

Na een verwijzing naar het door het Hof in de zaak 15-57 bevestigde beginsel, dat de belangen van derden behoren te worden beschermd, voert zij aan, dat het Hof de Hoge Autoriteit bij haar optreden extra beperkingen oplegt waar het gaat om de bescherming van de bijzondere belangen dergenen die aan haar gezag zijn onderworpen. In dit verband beroept verzoekster zich op het arrest in de zaak 14-59, waarin de Hoge Autoriteit wordt verboden de concurrentieverhoudingen van haar justitiabelen in belangrijke mate aan te tasten.

Verweerster bestrijdt in de eerste plaats de ontvankelijkheid van deze grief. Zij stelt dat niet de agerende moedermaatschappijen, doch de dochterondernemingen, die staalproducent zijn, de heffing verschuldigd waren. Slechts de positie van laatstgenoemden kan derhalve in aanmerking komen voor de beoordeling van de vraag, of al dan niet sprake is van discriminatie. Daar verzoeksters niet hebben geklaagd over discriminatie ten opzichte van de dochterondernemingen, kan het Hof deze vraag niet onderzoeken.

Ten aanzien van de gegrondheid van deze grief verklaart verweerster, dat de gevolgen waarover verzoeksters zich beklagen niet zijn te wijten aan beschikkingen van de Hoge Autoriteit, doch aan de beslissingen van verzoeksters zelf uit de tijd voor het inwerkingtreden van de gemeenschappelijke markt, waardoor zij in aansluiting aan de door de Geallieerden afgekondigde deconcentratiemaatregelen trachtten, de structuur van haar concern te behouden. Verzoeksters hadden de juridische eenheid reeds kunnen herstellen toen de vereveningsinstelling nog van kracht was; indien zij dit niet hebben gedaan, dan berust dit ongetwijfeld daarop, dat zij op gewichtige gronden – zoals bijvoorbeeld taxatieproblemen, kosten met omzetting verbonden – er de voorkeur aan gaven, de concernvorm te behouden. Op verzoeksters kan dan ook de overweging van het Hof worden toegepast, dat bij de keuze van een bepaalde rechtsvorm – hier de vrijwillige handhaving van de concernstructuur – de belanghebbende partijen niet kunnen eisen dat, telkens wanneer de toepassing voor hen nadelig kan zijn, deze rechtsvorm niet in aanmerking zal worden genomen.

Verweerster meent dat voor de vraag, welk schroot heffingplichtig is, het zowel door het Hof als ook door de Hoge Autoriteit aanvaarde kenmerk van de rechtspersoon een duidelijke en objectieve grondslag biedt, met gevolg dat alle schrootverbruikende ondernemingen juridisch gelijk worden behandeld.

Naar het oordeel van verweerster mag anderzijds het beginsel van de gelijke behandeling niet op de spits worden gedreven, doch dient men er zich bij neer te leggen dat, zoals het Hof reeds heeft beslist, een juist en objectief criterium tot verschillende resultaten leidt, daar anders een intelligent en dynamisch beleid niet is te verwezenlijken. Een dergelijke ongelijkheid kan niet als een inbreuk op het gelijkheidsbeginsel worden beschouwd (Jur. IV, blz. 197-198, V, blz. 486, 515-517). De overweging van het Hof, dat een maatregel van de Hoge Autoriteit niet tot gevolg mag hebben dat de produktiekosten voor staal afhankelijk zijn van de juridische, administratieve of financiële structuur der concerns houdt niet in, dat de vrijstelling van eigen omloopschroot in strijd is met het Verdrag en dat met duidelijk afgebakende verschillen, die daaruit voortvloeien dat niet alle ondernemingen in gelijke mate over eigen, verwerkende produktiemiddelen beschikken, geen rekening mag worden gehouden. Het Hof is in tegendeel gekant tegen een volledig onduidelijke en vage afbakening op grond van de juridische, administratieve of financiële structuur der industriële concerns.

Verweerster meent, dat indien het discriminatieverbod op een algemene maatregel van de Hoge Autoriteit wordt toegepast, dit betekent dat de maatregel vrij van willekeur moet zijn en de concurrentieverhoudingen geen afbreuk mag doen. Het door de Hoge Autoriteit toegepaste criterium van de rechtspersoon is niet willekeurig gekozen, daar willekeur betekent dat wordt gehandeld op grond van motieven die met de betrokken kwestie niet van doen hebben; geen van verzoeksters heeft echter ooit iets dergelijks beweerd.

Dit criterium leidt ook niet tot vervalsing van de concurrentie, daar – zoals het Hof in de zaak 14-59 heeft gesteld – een concurrentieverstoring alleen dan kan worden aangenomen, indien de con-

currentiepositie van verzoeksters feitelijk is achteruitgegaan. Dit schijnt in casu echter niet het geval te zijn, daar de financiële positie van verzoeksters uitstekend is.

2. *Détournement de pouvoir*

Voor het geval het Hof van mening mocht zijn dat de Hoge Autoriteit de basisbeschikkingen naar vorm en inhoud juist heeft toegepast, verwijt *verzoekster in de zaak 17-61* de Hoge Autoriteit een détournement de pouvoir, daar zij haar verzoek tot het verlenen van vrijstelling heeft afgewezen op grond van zuiver formele juridische overwegingen.

Verweerster bestrijdt de ontvankelijkheid van deze grief, stellende dat ieder aanknopingspunt ontbreekt voor de mening, dat de Hoge Autoriteit met haar beschikking een ander doel zou hebben nagestreefd dan de basisbeschikkingen toe te passen in overeenstemming met het Verdrag.

3. *Schending van het Verdrag door de basisbeschikkingen*

Voor het geval het Hof tot de opvatting zou komen dat de bestreden beschikking in overeenstemming is met de basisbeschikkingen, werpt *Klöckner* in haar verzoekschrift voorts subsidiair de exceptie van onwettigheid tegen deze beschikkingen op, voor zover daardoor de schrootleveranties binnen de Klöckner-Werke A.G. met de heffing worden belast.

In dit geval zijn de genoemde beschikkingen namelijk in strijd met de artikelen 3, sub b, en 4 sub b, van het Verdrag, daar zij ten nadele van verzoekster een discriminatie mogelijk maken tegenover de ondernemingen, wier interne schrootleveranties van de heffing zijn vrijgesteld omdat zij uit juridisch oogpunt een eenheid vormen. Het extra bedrag waarmede verzoekster daardoor wordt belast beloopt volgens de opgaven van de Hoge Autoriteit, die verzoekster met alle voorbehoud heeft geaccepteerd, DM. 6.150.000.

Verzoekster Hoesch werpt in haar conclusie van repliek een soortgelijke exceptie op.

4. *Schending van wezenlijke vormvoorschriften en onbevoegdheid*

Voor het geval moet worden aangenomen dat de bestreden beschikking in overeenstemming is met de basisbeschikkingen, voert *verzoekster in de zaak 20-61* subsidiair aan, dat de basisbeschikkingen over de verplichte vereveningsinstelling dan niet de volgens artikel 53, lid 1, sub b, vereiste eenstemmige goedkeuring van de Raad hebben verworven, daar de Raad er slechts van kon uitgaan, dat onder „onderneming" en „aankoopschroot" datgene moest worden verstaan wat de Hoge Autoriteit tot dusverre daaronder had verstaan. Deze beschikkingen zijn derhalve tot stand gekomen zonder dat de dwingende vormvoorschriften van artikel 15 en de bevoegdheidsvoorschriften, waarvan de rechtmatigheid van het optreden van de Hoge Autoriteit afhangt, in acht zijn genomen.

Verweerster voert hiertegen aan, dat deze grieven niet ontvankelijk zijn, daar het Verdrag geen op hypothetische vormfouten gebaseerde beroepsgronden kent. Verzoekster heeft voor haar bewering niet het geringste bewijs aangevoerd.

5. *De eigendom van het schroot*

Verzoekster in de zaak 20-61 wijst op een brief van 29 augustus 1953, blijkens welke de eigendom van het schroot, dat in de verschillende dochterondernemingen afvalt, verblijft bij de Westfalenhütte A.G., d.i. bij de dochteronderneming die het schroot verbruikt. Daarom is ook op deze grond iedere eigendomsovergang van het schroot binnen het Hoesch-concern uitgesloten.

Verzoekster merkt op, dat de vraag of de clausule betreffende het eigendomsvoorbehoud naar Duits recht mogelijk en geldig is, door de bestreden beschikking niet in twijfel wordt getrokken. Verweerster kan dit argument daarom thans niet aanvoeren, daar dit zou betekenen dat zij in de loop van een geding de motivering van de bestreden beschikking door een nieuwe motivering, die met de eerste niet in overeenstemming is, zou kunnen vervangen.

Verzoekster verzet zich ook voor zover nodig tegen de theorie van de terugkoop en voert hiertoe aan, dat een overeenkomst die

slechts de wijze van verrekening betreft op het zakenrechtelijke karakter van het litigieuze voorwerp geen invloed kan hebben. Voorts verklaart zij, dat naar Duits recht het schroot, zodra dit afvalt, toebehoort aan de Westfalenhütte A.G., daar deze, zoals uit genoemde voorbehoudsclausule blijkt, eigenares van de hoofdzaak was (paragraaf 953 B.G.B.). Er kan hier derhalve geen sprake zijn van een eigendomsvoorbehoud in technische zin met betrekking tot het onderhavige schroot.

Doch ook dan, indien het afvalschroot in de zin van paragraaf 950 B.G.B. als een door middel van een bewerking geproduceerde zaak zou worden beschouwd, zou het op grond van zijn in verhouding tot de walserijprodukten geringere waarde niet eigendom van de verwerkende maatschappij worden. Een overeenkomst houdende eigendomsvoorbehoud voor het schroot was daarom zelfs niet nodig, daar de Westfalenhütte de eigendom reeds rechtstreeks krachtens de wet bezat.

De stelling van verweerster dat verzoekster door een eigendomsvoorbehoud de basisbeschikkingen zou kunnen omzeilen, gaat niet op: daar deze beschikkingen nu eenmaal voor de bepaling van het begrip „eigen omloopschroot" verwijzen naar het begrip eigendom in civielrechtelijke zin, moet men de consequenties hiervan ook aanvaarden.

Daarom kan een overeenkomst betreffende de eigendom van het schroot, die naar burgerlijk recht geoorloofd is, niet worden geacht in strijd te zijn met de vereveningsregeling.

Verweerster voert aan dat volgens de tekst van de clausule houdende het eigendomsvoorbehoud, waarop verzoekster zich beroept, de conclusie is gewettigd, dat onder het mom van eigendomsvoorbehoud in feite het schroot voortdurend tegen verrekening wordt teruggekocht. De clausule luidt als volgt: „Die bei der Verarbeitung dieses Materials anfallenden, für Sie unverwertbaren Materialabschnitte und sonstigen Reste sind nicht an Sie verkauft; diese Materialrückstände bleiben unser Eigentum und werden Ihnen daher bei

der Gesamtabrechnung aller Halbzeuglieferungen mit dem Schrottpreis gutgeschrieben, sobald uns die zurückgebenden Mengen bekannt sind."

Verweerster voert voorts aan, dat het feit dat het eigen omloopschroot aan de hand van het begrip eigendom wordt bepaald, niet noodzakelijkerwijs tot gevolg heeft, dat nu ook willekeurige voorbehoudsclausules moeten worden geaccepteerd; immers bij de definitie van het eigen omloopschroot gaat het om de uitlegging van een wettelijke norm, bij het onderzoek van de voorbehoudsclausules daarentegen om de rechtsgeldigheid van contractuele bepalingen.

In ieder geval is naar Duits recht een dergelijk eigendomsvoorbehoud, dat zich beperkt tot schroot dat in de toekomst ter beschikking komt, ongeldig, omdat ten opzichte van één enkele zaak, hier het staalblok, niet verschillende eigendomsrechten mogelijk zijn en omdat contractueel de eigendom van het blok met de overgave overgaat. De beperking van het eigendomsvoorbehoud tot een nog onbekend deel van het ruwe materiaal is naar Duits recht – paragraaf 93 B.G.B. – ongeldig.

Ten slotte zou het ook in strijd zijn met de logische zin van een systeem voor schrootverevening, indien het aan de ondernemingen werd overgelaten, hun gezamenlijke concernschroot als eigen omloopschroot te bestempelen; anders zouden zij de mogelijkheid hebben, de basisbeschikkingen betreffende genoemd systeem te omzeilen.

6. *Kosten*

Verzoekster in de zaak 20-61 stelt dat de Hoge Autoriteit door haar tegenstrijdig gedrag aanleiding heeft gegeven tot het beroep, zodat het gerechtvaardigd is haar ook dan in de kosten te veroordelen indien zij, verzoekster, in het ongelijk zou worden gesteld.

Verweerster bestrijdt deze opvatting en beroept zich daartoe op de argumenten die zij reeds heeft aangevoerd.

IV – Procedure

Overwegende dat de procedure regelmatig is verlopen;

dat verweerster bij gedingstuk dd. 21 februari 1962 de voeging van de zaken 17-61, 19-61 en 20-61 heeft verzocht; dat het Hof bij beschikking van 19 maart 1962, de Advocaat-Generaal gehoord en in overeenstemming met de opmerkingen van verzoeksters in de drie genoemde zaken, heeft besloten de voeging voor het voeren van het geding en het wijzen van arrest te beperken tot de zaken 17-61 en 20-61;

dat het Hof op voorstel van de Rechter-Rapporteur, de Advocaat-Generaal gehoord, heeft besloten zonder het nemen van instructiemaatregelen over te gaan tot de mondelinge behandeling;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de beroepen

Overwegende dat de ontvankelijkheid van de beroepen niet uitdrukkelijk is bestreden en ook geen aanleiding geeft tot opmerkingen ambtshalve;

dat de beroepen derhalve ontvankelijk zijn;

Ten principale

I – *HET MIDDEL SCHENDING VAN HET VERDRAG OF VAN DE UITVOERINGSREGELINGEN VAN HET VERDRAG*

1. *De begrippen „onderneming" en „aankoop" in het rechtsstelsel van de vereveningsinstelling voor schroot*

Overwegende dat verzoeksters stellen, dat het schroot dat tussen haar respectievelijke dochterondernemingen circuleert in de zin van de basisbeschikkingen eigen omloopschroot is van een en dezelfde onderneming; dat deze onderneming bij verzoekster Klöckner bestaat

uit het complex, gevormd door de moedermaatschappij en de dochterondernemingen, en dat bij verzoekster Hoesch de moederonderneming aan het produktieproces deelneemt door middel van haar dochterondernemingen, die zelf de kenmerken missen, welke voor een onderneming essentieel zijn;

dat verzoeksters ter ondersteuning van deze opvatting wijzen op de zeer vergaande bevoegdheden van de moedermaatschappij ten opzichte van haar dochterondernemingen, die iedere autonomie zouden missen; dat volgens het nationale recht van de Lid-Staten concerns, die worden gevormd door een moedermaatschappij en haar dochterondernemingen, onder bepaalde voorwaarden dezelfde plaats innemen als gewone ondernemingen; dat dit in het bijzonder in het Duitse belastingrecht het geval is; dat in casu bovendien overeenkomsten bestaan, op grond waarvan de winsten en verliezen die in de bedrijven van de dochterondernemingen worden gemaakt volledig toekomen aan de moederonderneming; dat verzoeksters zich hierbij beroepen op enkele, buiten hun verband geciteerde passages uit de arresten van het Hof in de zaken 32 en 33-58 (Jur. V, 322 v.), 42-58 (Jur. V, blz. 430 v.) alsmede 42 en 49-59 (Jur. VII, blz. 142 v.) en de opvatting verdedigen dat het in deze arresten vervatte oordeel, dat de vrijstelling van concernschroot ongeldig is, niet voor hen geldt, daar deze arresten gevallen betreffen van concerns die niet volledig zijn geïntegreerd;

Overwegende dat er in de eerste plaats op dient te worden gewezen, dat de Hoge Autoriteit bij de voorbereiding en uitvoering van de financiële stelsels, die zij ter waarborging van het marktevenwicht heeft ingesteld, stellig verplicht is rekening te houden met de economische werkelijkheid, waarop deze stelsels moeten worden toegepast, opdat de beoogde doeleinden onder de gunstigste omstandigheden en met zo gering mogelijke offers voor de betrokken ondernemingen kunnen worden bereikt; dat dit rechtvaardigheidsbeginsel evenwel in overeenstemming moet worden gebracht met het beginsel van de rechtszekerheid, dat eveneens berust op de eisen die door de rechtvaardigheid en het economische leven worden gesteld;

dat de beide genoemde beginselen zo op elkaar moeten worden afgesteld, dat van de aan de soevereiniteit van de Gemeenschap onderworpen rechtssubjecten minimale offers worden verlangd;

Overwegende dat het, wegens het veelzijdige en wisselende karakter van het economische leven, voor de oprichting en de werkwijze van een – ter bescherming van het evenwicht op de gemeenschappelijke markt geschapen – financieel systeem noodzakelijk is dat duidelijke en objectieve criteria worden aangewend, welke van toepassing zijn op een groot aantal gevallen, die bepaalde gemeenschappelijke grondtrekken vertonen;

dat hierbij geen rekening kan worden gehouden met alle verschillen, die in de structuur der aan de Hoge Autoriteit onderworpen economische eenheden kunnen bestaan, daar zij anders in haar bewegingsvrijheid zou worden belemmerd en haar handelingen aan betekenis zouden inboeten;

Overwegende dat de Hoge Autoriteit in de beschikkingen 22-54 e.v. voor de bepaling van het aan de verevening onderworpen schroot is uitgegaan van de aankoop door de schrootverbruikende onderneming;

dat, zoals het Hof in zijn arrest in de gevoegde zaken 42 en 49-59 (Jur. VII, blz. 160 e.v.) heeft vastgesteld, dit criterium extensief moet worden geïnterpreteerd; dat daarom niet noodzakelijkerwijs alle voorwaarden behoeven te worden vervuld, die het toepasselijke nationale recht aan de geldigheid van een koopovereenkomst stelt; dat van aankoop echter sprake is bij iedere overdracht van schroot, dat een schrootverbruikende onderneming van elders betrekt, tegen vaststelling van een prijs;

dat, teneinde de draagwijdte van dit criterium vast te stellen, nader dient te worden ingegaan op het begrip onderneming;

Overwegende dat een onderneming bestaat uit een, tot een zelfstandig rechtssubject behorend geheel van persoonlijke, materiële en immateriële factoren, waarmede op duurzame wijze een bepaald economisch doel wordt nagestreefd;

dat volgens deze begripsbepaling de vorming van een nieuw rechtssubject in het economische leven steeds het ontstaan van een afzonderlijke onderneming tot gevolg heeft; dat inderdaad, wat uit economisch oogpunt een eenheid is, nog geen eenheid in juridische zin met zich brengt, indien de rechtsgevolgen die uit het optreden van de economische eenheid voortvloeien aan verschillende rechtssubjecten afzonderlijk moeten worden toegerekend;

dat derhalve reeds het enkele feit van de oprichting van een afzonderlijke rechtspersoon tot gevolg heeft, dat de rechtsorde daaraan een formele autonomie en een eigen verantwoordelijkheid toekent; dat de verlening van de rechtspersoonlijkheid aan de afzonderlijke dochterondernemingen derhalve ten doel en tot gevolg had, dat de leiding van het bedrijf en het ondernemersrisico in juridische zin aan elk van hen werd overgedragen;

dat een dergelijke wijziging van de rechtstoestand automatisch intreedt bij de verlening van de rechtspersoonlijkheid, waarbij het niet van belang is of de economische situatie die voor de wijziging bestond, onveranderd is gebleven;

dat, indien van deze beschouwingswijze wordt uitgegaan, de voorwaarden voor het bestaan van een juridisch zelfstandige onderneming onbetwistbaar ook zijn vervuld bij een rechtspersoon, wiens belangen nauw zijn verbonden met die van andere rechtssubjecten en wiens wilsvorming wordt bepaald door van buiten komende richtlijnen;

dat derhalve ook bij een door een moedermaatschappij geleid concern, waar de produktiecyclus in ruime mate is geïntegreerd en waarbij het niet op de inkomsten van de afzonderlijke dochterondernemingen, doch op die van het totaal aankomt, kan worden vastgesteld, dat de werkzaamheden van het concern zich in juridisch opzicht afspelen tussen de rechtssubjecten, die juridisch partij zijn bij de economische uitwisseling;

dat derhalve geen waarde kan worden toegekend aan de stelling van verzoeksters, dat tussen haar concerns en de andere concernvormen verschillen bestaan;

Overwegende dat bovenbedoeld begrip onderneming, dat hier als grondslag wordt gebruikt voor de toepassing van de verevenings-instelling, een rechtsgeldig criterium vormt voor de bepaling van die rechtssubjecten, die verplicht zijn tot betaling van heffingen welke door de overheid worden opgelegd;

dat daarom voor de afbakening van de aan de verevening onderworpen schrootleveranties niet moet worden uitgegaan van het concern in zijn geheel, doch van elk van de verschillende rechtspersonen als afzonderlijke onderneming;

dat aan deze conclusie geen afbreuk wordt gedaan door de omstandigheid, dat het Duitse belastingrecht andere criteria aanlegt;

dat dit verschil in behandeling daardoor wordt verklaard, dat het belastingrecht uitsluitend is gericht op het doel, de staatskas inkomsten te verschaffen en daartoe de waardetoename die verondersteld wordt uit het ruilverkeer voort te vloeien, belast, terwijl de vereveningsinstelling ten doel heeft, dat het evenwicht op de schrootmarkt wordt gewaarborgd, en daartoe rechtstreeks iedere overdracht van schroot tussen verschillende ondernemingen belast, zelfs in de gevallen, waarin deze overdracht uit economisch oogpunt geen werkelijke overdracht van waarde met zich brengt;

dat op grond van het voorgaande de grieven van verzoeksters betreffende het begrip onderneming dienen te worden verworpen;

2. *Het begrip onderneming en het optreden van de Hoge Autoriteit*

Overwegende dat verzoeksters voorts wijzen op de houding, die de Hoge Autoriteit in het verleden heeft aangenomen en die haar beide tot de overtuiging heeft gebracht dat de Hoge Autoriteit haar opvatting over het begrip onderneming deelde; dat zij voorts stellen dat de Hoge Autoriteit ook tegenover haar een dergelijke houding heeft aangenomen en dat zij van oordeel zijn dat, zelfs indien het Hof haar opvatting niet zou kunnen delen, de Hoge Autoriteit in ieder geval toch niet thans mag afwijken van het standpunt dat zij vroeger heeft ingenomen („venire contra factum proprium");

Overwegende dat het gedrag waarop verzoeksters zich beroepen — dit zij in de eerste plaats opgemerkt — aangelegenheden betrof zoals opgaven betreffende investeringen of betreffende de algemene heffing, die niets te maken hadden met de werking van de vereveningsinstelling voor schroot; dat buiten beschouwing kan blijven, of deze houding van de Hoge Autoriteit de gedachte kon doen postvatten, dat de Hoge Autoriteit de moedermaatschappijen in andere opzichten als ondernemingen in de zin van artikel 80 van het Verdrag beschouwde; dat het Hof verzoeksters in ieder geval niet kan volgen in haar opvatting, dat de vermelde basisbeschikkingen dienen te worden uitgelegd in het licht van het standpunt, dat de Hoge Autoriteit op andere gebieden dan dat van de uitvoering van de vereveningsinstelling heeft ingenomen;

dat bovendien een administratieve instantie bij haar overheidsoptreden niet steeds door haar vroeger optreden is gebonden, in die zin dat de regel moet worden toegepast, dat bij de rechtsbetrekkingen tussen dezelfde partijen een „venire contra factum proprium" ongeoorloofd is;

dat deze grief van verzoeksters derhalve behoort te worden verworpen;

3. *De vraag of het litigieuze schroot als „aankoopschroot" kan worden beschouwd*

Overwegende dat verzoeksters op het standpunt staan dat het litigieuze schroot geen voorwerp was van een koopcontract of van een soortgelijk contract in de zin van het arrest in de zaken 42 en 49-59 dat derhalve geen sprake is van „aankoop" in de zin van de basisbeschikkingen en van de rechtspraak van het Hof; dat het in het geval van Klöckner zuiver feitelijke ruilhandelingen tussen de dochterondernemingen betreft, welke plaatsvonden ter uitvoering van richtlijnen van de moedermaatschappij, terwijl verzoekster Hoesch zich beroept op een contractuele clausule, bepalende dat de schrootverbruikende dochteronderneming zich de eigendom van het schroot voorbehoudt;

dat hierbij evenwel dient te worden opgemerkt, dat bij beide verzoeksters voor de overdracht van schroot door de ene dochteronderneming aan de andere steeds een prijs werd vastgesteld; dat ook indien met Klöckner wordt aangenomen, dat deze prijzen zuiver boekhoudkundige grootheden vormen en voor de berekening van de kostprijs dienst doen, dan juist het feit, dat iedere dochteronderneming bij de overdracht van schroot aan andere dochterondernemingen een boekhoudkundige prijs bepaalt, een aanwijzing is, dat er sprake is van een werkelijke overdracht van schroot;

dat overigens niet behoeft te worden nagegaan of volgens het toepasselijke burgerlijk recht de litigieuze overdrachten van schroot tussen de dochterondernemingen van de beide verzoeksters op grond van een werkelijk koopcontract plaatsvonden, daar de overdracht van schroot door de ene onderneming aan de andere als zodanig wordt belast;

dat bovendien, zoals uit het voorgaande blijkt, het feit, dat de ene dochteronderneming het schroot verbruikt van een andere dochteronderneming, die weliswaar aan dezelfde moedermaatschappij is onderworpen en tot hetzelfde concern behoort, doch eigen rechtspersoonlijkheid bezit, niet tot de conclusie kan leiden, dat daardoor de produktiviteit van de schrootverbruikende onderneming – op zichzelf beschouwd – zou worden vergroot, zulks in de zin van de arresten van het Hof in de zaken 32 en 33-58 en 42-58 (Jur. V, blz. 328-329 en 438);

dat derhalve de betrokken onderneming tengevolge van de vrijstelling ongerechtvaardigde voordelen zou genieten, zodat de concurrentie zou worden vervalst;

dat bijgevolg de door verzoeksters in dit verband aangevoerde argumenten eveneens dienen te worden verworpen;

dat wat ten slotte de door verzoekster Hoesch aangevoerde clausule over het eigendomsvoorbehoud ten aanzien van het litigieuze schroot betreft, in de eerste plaats dient te worden opgemerkt, dat de clausule niet in een overeenkomst tussen de betrokken partijen, doch in een eenzijdige verklaring van de Westfalenhütte is vervat;

dat zelfs indien de clausule zou worden geacht bij contract te zijn vastgesteld, zij in het onderhavige geval irrelevant zou zijn;

dat uit de door verzoekster aangehaalde clausule, waarmede zij het eigendomsvoorbehoud ten aanzien van het later als schroot afvallende deel van de grondstof wil bewijzen, namelijk impliciet volgt, dat voor het andere deel, d.w.z. het te verwerken staal, de eigendom wordt overgedragen;

dat, teneinde voor het litigieuze schroot een geldig eigendomsvoorbehoud in het leven te roepen, de litigieuze clausule zich evenwel niet tot de verbintenisrechtelijke gevolgen van het contract zou moeten beperken, zoals het geval is door de verklaring, dat het schroot niet is verkocht, doch dat de clausule rechtstreeks de eigendomsovergang tot voorwerp zou moeten hebben en het eigendomsrecht van de Westfalenhütte op een deel van het aan de andere dochterondernemingen afgestane staal zou moeten zijn voorbehouden;

dat evenwel een eigendomsvoorbehoud ten aanzien van een kwalitatief en kwantitatief onbepaald wezenlijk bestanddeel van een zaak volgens paragraaf 93 B.G.B., dat van toepassing is op vragen betreffende de eigendom van zaken die zich in de Bondsrepubliek bevinden, niet geoorloofd is; dat een dergelijke clausule voorts niet verenigbaar is met de grondbeginselen van het in alle Lid-Staten geldende eigendomsrecht, welke hun uitdrukking vinden in het begrip natrekking, dat berust op de gedachte, dat afzonderlijke eigendomsrechten op een belangrijk en onbepaald bestanddeel van een bepaalde zaak niet mogelijk zijn;

4. *De grief discriminatie*

Overwegende dat verzoeksters verweerster verwijten, dat zij de artikelen 3, sub b, en 4, sub b, van het Verdrag heeft geschonden doordat het formele begrip onderneming, dat de Hoge Autoriteit voor het doel van de vereveningsinstelling toepast, te haren opzichte tot discriminatie leidt, daar zij in verhouding tot haar concurrenten in een ongunstige positie worden geplaatst;

Overwegende dat verweerster vooraf de ontvankelijkheid van deze grief bestrijdt, daar verzoeksters dit middel niet met het oog op haar dochterondernemingen hebben aangevoerd, hoewel juist deze – en niet de moederonderneming die het proces aanhangig heeft gemaakt – in hun hoedanigheid van staalproducenten aan de heffing werden onderworpen;

dat hieromtrent evenwel dient te worden opgemerkt, dat verzoeksters zijn getreden in alle rechtsbetrekkingen van haar vroegere dochterondernemingen;

dat zij zich bijgevolg uiteraard op de positie van haar vroegere dochterondernemingen zelf beroepen, ook al werpen zij de grief discriminatie niet uitdrukkelijk met het oog op deze ondernemingen op – hetgeen overigens in strijd zou zijn met haar opvatting van het begrip onderneming;

dat derhalve de exceptie van niet-ontvankelijkheid uitsluitend de formulering van de grief betreft en dus dient te worden verworpen;

dat thans dient te worden nagegaan of de grief gegrond is;

Overwegende dat verzoeksters stellen, dat zij zich tijdens de duur van de vereveningsinstelling ten aanzien van de produktie in dezelfde omstandigheden bevonden als haar concurrenten, die in de vorm van één enkele rechtspersoon verschillende bedijfstakken omvatten;

dat ook indien deze bewering feitelijk juist zou zijn en ofschoon kan worden toegegeven, dat het vastgestelde verschil in behandeling ten opzichte van haar niet aan de vereveningslast onderworpen concurrenten aanzienlijke nadelen voor verzoeksters met zich brengt, dit toch niet voldoende kan zijn om het bestaan van een door het Verdrag verboden discriminatie aan te nemen;

dat de Hoge Autoriteit alleen dan discriminatie kan worden verweten, indien zij vergelijkbare situaties op verschillende wijzen behandelt en daardoor bepaalde betrokkenen in vergelijking met

anderen benadeelt, zonder dat dit onderscheid in behandeling door het bestaan van objectieve verschillen van een zeker gewicht wordt gerechtvaardigd;

dat, hoewel ten aanzien van de produktievoorwaarden geen verschil bestaat, verzoeksters zich toch in het onderhavige geval wegens haar juridische structuur, die tot een splitsing in verschillende ondernemingen heeft geleid, niet in een positie bevonden, vergelijkbaar met die van haar concurrenten, wier juridische structuur een eenheid vormt; dat dit onderscheid uit juridisch oogpunt relevant is en derhalve een verschillende behandeling kon rechtvaardigen;

dat derhalve de argumenten, welke verzoeksters naar voren brengen om de zeer nauwe banden tussen de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen, in het bijzonder op grond van de concerncontracten (Organschaftsverträge), te onderstrepen en waarmede zij de overeenkomst willen bewijzen met die ondernemingen, welke hun verschillende bedrijfstakken in één enkele rechtspersoon hebben samengebracht, voor het onderhavige geding van geen belang zijn, daar zij het fundamentele onderscheid, dat naar de mening van het Hof tussen een groep van ondernemingen en één enkele onderneming bestaat, geenszins kunnen opheffen;

dat het door het Hof in zijn arrest in de gevoegde zaken 32 en 33-58 (Jur. V, blz. 330) geformuleerde beginsel, volgens hetwelk iedere handeling van de Hoge Autoriteit waardoor de produktiekosten van staal afhankelijk worden gemaakt van de juridische, administratieve of financiële structuur van industriële concerns, onwettig is, aan de opvatting van verzoeksters geen steun biedt — zoals zij menen — doch daarmede in strijd is;

dat het Hof namelijk, door in genoemde uitspraak het kenmerk van de juridische zelfstandigheid als uitgangspunt te handhaven en te bepalen dat aan de bijzondere structuren der economische concerns geen enkele betekenis diende te worden toegekend, op duidelijke wijze en zonder voor uitzonderingen enige ruimte te laten, heeft beslist dat concernschroot niet kan worden gelijkgesteld met het eigen omloopschroot van een en dezelfde onderneming;

Overwegende dat deze conclusie logisch voortvloeit uit het begrip onderneming, waarop de regeling betreffende de vereveningsinstelling is gebaseerd, en dat zij ook wordt gerechtvaardigd door de praktische voordelen, die een eenvoudig en duidelijk criterium met zich brengt;

dat het gebruik van een ander criterium, waarbij rekening zou zijn gehouden met het verschil tussen de verschillende soorten industriële concerns, voor vele ondernemingen ongetwijfeld gunstiger zou zijn geweest;

dat evenwel dient te worden erkend, dat de praktische toepassing van een dergelijke regeling tot veel onzekerheid had kunnen leiden gezien de talloze vormen waarin concentraties zich voordoen of mogelijk zijn en gezien de moeilijkheden die in talrijke gevallen kunnen rijzen, indien men de concerns aan een strenge indeling in verschillende categorieën wilde onderwerpen; dat die regeling daardoor een hinderpaal voor een behoorlijke werking van de vereveningsinstelling en mogelijk een bron van discriminaties zou hebben gevormd;

dat overigens bij de invoering van financiële systemen, die het marktevenwicht beogen te waarborgen, de Hoge Autoriteit die regeling dient te kiezen die naar haar opvatting het meest aan het algemene belang tegemoetkomt;

dat het Hof slechts dan bezwaar kan maken tegen deze keuze indien blijkt, dat de Hoge Autoriteit de objectieve grenzen heeft onverschreden die het Verdrag aan haar optreden stelt;

dat zulks in casu niet het geval is;

Overwegende dat verzoeksters bijgevolg niet hebben bewezen, dat het in de basisbeschikkingen gekozen criterium onjuist of willekeurig is of op zichzelf tot discriminaties leidt;

dat derhalve de door verzoeksters opgeworpen grief van discriminatie dient te worden verworpen;

II – *HET MIDDEL DÉTOURNEMENT DE POUVOIR*

Overwegende dat verzoekster Klöckner verweerster een détournement de pouvoir verwijt, omdat zij haar verzoek tot vrijstelling op zuiver formele juridische gronden heeft afgewezen;

dat zij dit middel op dezelfde overwegingen baseert, die zij voor het middel schending van het Verdrag heeft aangevoerd;

dat deze overwegingen evenwel geenszins bewijzen, dat de Hoge Autoriteit bij het geven van de bestreden beschikking een ander doel heeft nagestreefd, dan om de basisbeschikkingen op correcte wijze en in overeenstemming met het Verdrag toe te passen;

dat bijgevolg het door verzoekster Klöckner aangevoerde middel détournement de pouvoir behoort te worden verworpen;

III – *DE TEGEN DE BASISBESCHIKKINGEN OPGEWORPEN EXCEPTIE VAN ONWETTIGHEID*

Overwegende dat Klöckner in haar verzoekschrift de basisbeschikkingen bestrijdt met de exceptie van onwettigheid wegens schending van de artikelen 3, sub b, en 4, sub b, van het Verdrag, daar deze beschikkingen, waarbij de binnen het complex Klöckner-Werke A.G. plaatsvindende schrootleveranties aan de vereveningsheffing werden onderworpen, verzoekster in een nadelige positie plaatsten in verhouding tot haar concurrenten, die zich in vergelijkbare omstandigheden bevinden;

dat ook verzoekster Hoesch een soortgelijke exceptie heeft opgeworpen, en wel voor het eerst bij conclusie van repliek;

dat de exceptie derhalve tardief is opgeworpen;

dat zij mitsdien niet ontvankelijk is;

dat overigens uit hetgeen onder I, sub 4 is gesteld voldoende blijkt, dat de door Klöckner opgeworpen exceptie ongegrond is;

dat deze derhalve moet worden verworpen;

Overwegende dat Hoesch voorts stelt, dat de basisbeschikkingen tot stand zijn gekomen zonder dat de dwingende vormvoorschriften van artikel 15 van het Verdrag en de bevoegdheidsregels, waarvan de rechtmatigheid van de maatregelen van de Hoge Autoriteit afhangt, in acht zijn genomen;

dat verzoekster evenwel niet heeft aangetoond dat deze bewering gegrond is;

dat zij zich ertoe heeft beperkt, geheel in het algemeen te beweren, dat er een tegenstelling bestaat tussen de wil van de Raad van Ministers en de inhoud van de basisbeschikkingen;

dat het Hof overigens geen omstandigheid bekend is, die de opvatting van verzoekster zou kunnen rechtvaardigen;

dat derhalve ook deze exceptie als ongegrond behoort te worden verworpen;

IV – *KOSTEN*

Overwegende dat volgens artikel 69, paragraaf 2 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen de partij die in het ongelijk wordt gesteld in de kosten wordt verwezen;

dat in casu verzoeksters in het ongelijk zijn gesteld;

dat verzoekster Hoesch evenwel vordert, dat verweerster ook dan in de kosten zal worden veroordeeld indien het beroep wordt verworpen, daar de Hoge Autoriteit door haar tegenstrijdig en veranderlijk optreden aanleiding zou hebben gegeven tot het onderhavige rechtsgeding;

dat hieromtrent moet worden opgemerkt, dat het beroep is ingesteld nadat het Hof in zijn arresten in de zaken 32 en 33-58, 42-58 en 42 en 49-59 de belangrijkste strijdvragen van de onderhavige gedingen reeds had beslist;

dat de vordering van Hoesch bijgevolg niet gegrond is;

dat mitsdien verzoeksters de kosten behoren te dragen;

Gezien de processtukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;

Gehoord partijen in haar pleidooien;

Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;

Gelet op de artikelen 2, 3, 4, 15, 33, 36, 53 en 80 van het Verdrag E.G.K.S.;

Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de E.G.K.S.;

Gelet op de beschikkingen van de Hoge Autoriteit 22-54, 14-55, 2-57 en 16-58;

Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE

Rechtdoende,

Verklaart de onderhavige beroepen ontvankelijk;

Verwerpt de beroepen in de gevoegde zaken 17 en 20-61;

Veroordeelt verzoeksters in de kosten;

Ontzegt het meer of anders gevorderde.

Aldus door het Hof gewezen en ondertekend te Luxemburg op dertien juli negentienhonderdtweeënzestig.

DONNER RIESE DELVAUX
HAMMES TRABUCCHI

Uitgesproken ter openbare zitting gehouden te Luxemburg op dertien juli negentienhonderdtweeënzestig.

De Griffier, *De President,*

A. VAN HOUTTE A. M. DONNER